

Реконструкція та покращення благоустрою території

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Висвітлено заходи з реконструкції та благоустрою території з метою покращення якісної характеристики міського середовища. Зокрема, розглядається питання раціонального планування міських просторів, а також ефективні методи і стратегії для досягнення успішних результатів у процесі благоустрою та оновлення, вже існуючої, інфраструктури.

Ключові слова: територіальне планування, реконструкція, благоустрій, сталий розвиток, управління міським середовищем, підвищення якості життя.

Abstracts

Measures for the reconstruction and beautification of the territory with the aim of improving the qualitative characteristics of the urban environment are highlighted. In particular, the issue of rational planning of urban spaces is considered, as well as effective methods and strategies for achieving successful results in the process of beautification and renewal of already existing infrastructure.

Keywords: territorial planning, reconstruction, beautification, sustainable development, management of the urban environment, improvement of the quality of life.

Вступ

Актуальність теми. Благоустрій території завжди був тісно пов'язаний з етапами розвитку містобудування. В процесі зміни міського середовища від одного історичного періоду до іншого відбувалося створення та накопичення культурних цінностей, впровадження нових технологій і будівельних матеріалів. На даний час благоустрій, тої чи іншої, території дуже істотно змінює населені пункти України, додає естетичності та компактності кварталам та прибудинковим територіям, в тому числі. Міський благоустрій завжди був направлений на поліпшення життєвого середовища, створення комфорту і підвищення естетичних якостей міста. [1]

Як свідчать давні джерела, у певні періоди історії людської цивілізації під поняттям благоустрою розуміли здебільшого не роботу з упорядкування окремо взятого населеного пункту, а розвиток різних владних та фортифікаційних систем, призначених для зміцнення всієї держави. Однак згодом це поняття уточнювалося та конкретизувалося. Під цим терміном почали розуміти певні заходи щодо впорядкування населеного пункту, почали визначати органи, які повинні цим займатися, наділяючи їх при цьому певними повноваженнями. Незмінними супутниками діяльності з благоустрою були і залишаються містобудування та архітектура. [2]

На сьогоднішній день важливе значення мають зелені насадження у містобудуванні. Крім рекреаційної, архітектурно-планувальної, санітарно-гігієнічної та інженерно-захисної функцій вони також виконують не менш важливі естетичні, еколого-просвітницькі та навчально-виховні функції.

Актуальність даної теми полягає у зміні, зараз існуючих, територій міст, на основі візуального обстеження стану озеленення та благоустрою обраної території, особливо, якщо територія що підлягає реконструкції, належить закладам освіти чи є історично відомою.

Результати дослідження

Якість середовища проживання безпосередньо впливає на життєдіяльність людей, їх психологічний та емоційний стан, самопочуття і настроїв. Високий рівень благоустрою територій забудови населених пунктів повинен забезпечити створення сучасного, безпечного, комфортного та естетично повноцінного середовища. [3]

Благоустрій населених пунктів визначається в словнику «Архітектурні терміни» як «створення здорових, зручних і культурних умов життя для населення в місті, селищі, селі, на курорті тощо. Є складовою частиною містобудування і включає роботи з інженерного обладнання, а також санітарно-гігієнічного стану території (інженерна підготовка територій, влаштування доріг, проїздів, тротуарів, розвиток міського транспорту, будівництво мереж і споруд водопостачання, каналізації, енергопостачання, озеленення території, поліпшення мікроклімату - влаштування басейнів, фонтанів, охорона від забруднення повітряного простору, водоймищ, ґрунту, санітарне очищення стоків, зниження рівня міського шуму тощо)...» [4].

Найбільш повне розкриття аспектів проблеми, що вивчається, знаходимо в законі «Про благоустрій населених пунктів», визначаючому правові, економічні, екологічні, соціальні та організаційні засади благоустрою населених пунктів і спрямованому на створення умов, сприятливих для життєдіяльності людини [5]. Згідно цього закону «благоустрій населених пунктів - комплекс робіт з інженерного захисту, розчищення, осушення та озеленення території, а також соціально-економічних, організаційно-правових та екологічних заходів з покращення мікроклімату, санітарного очищення, зниження рівня шуму та інше, що здійснюються на території населеного пункту з метою її раціонального використання, належного утримання та охорони, створення умов щодо захисту і відновлення сприятливого для життєдіяльності людини довкілля. Заходи з благоустрою населених пунктів - роботи щодо відновлення, належного утримання та раціонального використання територій, охорони та організації упорядкування об'єктів благоустрою з урахуванням особливостей їх використання».

Важливим є комплексний благоустрій територій - проведення на визначеній території населеного пункту (мікрорайон, квартал, парк, бульвар, вулиця, провулок, узвіз тощо) комплексу робіт з улаштування (відновлення) покриття доріг і тротуарів, обладнання пристроями для безпеки руху, озеленення, забезпечення зовнішнього освітлення та зовнішньої реклами, встановлення малих архітектурних форм, здійснення інших заходів, спрямованих на поліпшення інженерно-технічного і санітарного стану території, покращення її естетичного вигляду [5].

Невід'ємною частиною благоустрою являється санітарне очищення - збір сміття, його утилізація і знищення, дотримання чистоти на міській території, раціональне використання парку, комунальних машин; озеленення міст і селищ. За межами міста впорядковуються приміська і зелена зони, які служать для розширення міст, організації місць масового відпочинку населення, будівництва споруд, пов'язаних з благоустроєм населених місць (водоприймачі, електропідстанції, лінії електропередачі, очисні споруди водопроводу і каналізації), а також для розміщення зелених насаджень, що виконують захисні та санітарно-гігієнічні функції [6].

Благоустрій значним чином впливає на естетичні якості забудови та територій в цілому. У даному кварталі забудова здійснювалася типовими будівлями, що спричинило низьку якість естетичного стану кварталу, монотонність, невиразність і сірість забудови, відсутність архітектурно виразних будівель, домінант, акцентів. Велика кількість різнохарактерних прибудов, балконів та лоджій, самостійно виконаних силами жильців з метою покращення житлових умов, погіршують зовнішній вигляд забудови.

До об'єктів благоустрою населених пунктів належать:

1) території загального користування: а) парки (гідропарки, лугопарки, лісопарки, парки культури та відпочинку, парки - пам'ятки садово-паркового мистецтва, спортивні, дитячі, історичні, національні, меморіальні та інші), рекреаційні зони, сади, сквери та майданчики; б) пам'ятки культурної та історичної спадщини; в) майдани, площі, бульвари, проспекти; г) вулиці, дороги, провулки, узвози, проїзди, пішохідні та велосипедні доріжки; д) пляжі; є) кладовища; ж) інші території загального користування;

2) прибудинкові території;

3) території будівель та споруд інженерного захисту територій;

4) території підприємств, установ, організацій та закріплені за ними території на умовах договору.

До об'єктів благоустрою можуть належати також інші території в межах населеного пункту.

Об'єкти благоустрою використовуються відповідно до їх функціонального призначення для забезпечення сприятливих умов життєдіяльності людини на засадах їх раціонального використання та охорони з урахуванням вимог правил благоустрою території населених пунктів, інших вимог, передбачених законодавством. Організацію благоустрою населених пунктів забезпечують місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідно до повноважень, установлених законом. [6]

Об'єкти благоустрою населених пунктів включають наступні елементи:

- 1) покриття площ, вулиць, доріг, проїздів, алей, бульварів, тротуарів, пішохідних зон і доріжок відповідно до діючих норм і стандартів;
- 2) зелені насадження (у тому числі снігозахисні та протиерозійні) уздовж вулиць і доріг, в парках, скверах, на алеях, бульварах, в садах, інших об'єктах благоустрою загального користування, санітарно-захисних зонах, на прибудинкових територіях;
- 3) будівлі та споруди системи збирання і вивезення відходів;
- 4) засоби та обладнання зовнішнього освітлення та зовнішньої реклами;
- 5) технічні засоби регулювання дорожнього руху;
- 6) будівлі та споруди системи інженерного захисту території;
- 7) комплекси та об'єкти монументального мистецтва, декоративні фонтани і басейни, штучні паркові водоспади;
- 8) обладнання (елементи) дитячих, спортивних та інших майданчиків;
- 9) малі архітектурні форми;
- 10) інші елементи благоустрою, визначені нормативно-правовими актами. [5].

Обстеження стану благоустрою торгових, спортивних, лікувальних закладів, що знаходяться на території кварталу, також продемонструвало невідповідність сучасним нормативам та вимогам. Відсутність відповідного функціонального зонування, обладнання МАФ, стан озеленення та покриття свідчать про необхідність проведення заходів по комплексному благоустрою територій цих підприємств.[5]

Найбільш повне розкриття аспектів проблеми, що вивчається, знаходимо в законі «Про благоустрій населених пунктів», визначаючому правові, економічні, екологічні, соціальні та організаційні засади благоустрою населених пунктів і спрямованому на створення умов, сприятливих для життєдіяльності людини [5].

Також, при проведенні реконструкції ,тої чи іншої, території слід дотриматись умов доступності для маломобільних груп населення, таких як, наприклад:

- на майданчику короткочасної стоянки для автомобілів - 3 машино-місце для людей з обмеженими фізичними можливостями;
- пониження бордюрів на шляху до території та нанесення попереджувальних контрастних смуг на них;
- влаштування тактильних смуг з тактильної плитки перед переходом.

І вже при дотриманні таких важливих аспектів благоустрою території, можна реалізувати проєкт, що матиме позитивний екологічний та соціально-економічний ефект.

Висновки

Якщо говорити про місця, що будуть доступні усім, то реконструкція та благоустрій території шляхом створення парку культури та відпочинку сприятиме збереженню та покращенню улюбленого місця відпочинку; створенню комфортних та безпечних умов для оздоровлення та відпочинку всіх вікових категорій; розширенню можливостей з організації та проведення культурних та оздоровчих заходів. Спілкування з природою сприятиме позитивному терапевтичному ефекту для оздоровлення.

Не будемо забувати, що заходи з покращення благоустрою кварталу чи скверу, проводяться тільки за згодою людей, які, безпосередньо, проживають в межах даної території, адже усі архітектурн-планувальні рішення повинні раціонально поєднуватись із уже існуючим середовщем.

Отже, облаштування території парку, скверу чи кварталу покликане створити для жителів і екосистеми сприятливі умови, сприяти оздоровленню екологічної ситуації, підвищенню естетичної цінності території, щозабезпечує оптимальні умови для соціальних функцій, сприятиме розвитку туризму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Архітектура. Короткий словник-довідник / за заг. ред. А.П. Мардера; НДІ теорії та історії архітектури і містобудування. - К.: Будівельник, 1995. – 333 с.
2. Благоустрій населених пунктів в Україні: правове регулювання / уклад.: Є.В. Пряхін. Львів: ЛДУВС, 2011. 8 с.
3. Ключниченко Є.Є. Управління розвитком міст : Навчальний посібник/Є.Є.Ключниченко.- К.: КНУБА, 2015. - 160 с.
4. Юрчук О.М. Словник архітектурних термінів : [довідкове вид.] / О.М. Юрчук ; Нац. ун-т водного госп-ва та природокористування. - Рівне : [НУВГП], 2009. - 392 с.

5. Закон України «Про благоустрій населених пунктів» (за станом на 12.03.2011) [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2807-15>

6. Сингаївська О.І. Соціально-планувальні аспекти проектування, реконструкції та благоустрою сельбищних територій. / О.І.Сингаївська, А.А.Орел.//Містобудування та територіальне планування : Наук.-техн. зб./ Відпов. ред. М.М. Осетрін; Київськ.нац.ун-т буд-ва і архіт.-К.:КНУБА,2011.- Вип.40.У 2 ч.Ч.2.-С.328-339.

7.ДБН Б.2.2.-12:2019 «Планування і забудова територій» . [Електронний ресурс] . - Режим доступу https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/b_2_2_12/1-1-0-1802http://dbn.at

8.Дідик В.В. Планування міст : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В.В. Дідик, А.П. Павлів ; Національний ун-т «Львівська політехніка». - Л. : Львівська політехніка, 2006. – 411 с.

Ілюченко Денис Анатолійович – студент групи БМ-206, Факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: den08087520@gmail.com

Очеретний Володимир Петрович– доцент, кафедра будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: ocheretny@vntu.edu.ua

Ілюченко Денис Анатолійович - student of the BM-20b group, Faculty of Civil Engineering, Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: den08087520@gmail.com

Volodymyr Petrovych Ocheretny – Associate Professor, Department of Construction, Urban Economy and Architecture, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: ocheretny@vntu.edu.ua